

sprogbrug. For et værk, der i dén grad er sig sin form bevidst, er det en selvstændig pointe.

Tobias Garde Hagens

Kannibalens fødselsdagsfest

Lars Geer Hammershøj, Henrik Dabl Jensen og Christian Stenbak Larsen (red.): Mellemværender. Festskrift til Lars-Henrik Schmidt. København: Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag, 2003, 426 sider.

I anledning af Lars-Henrik Schmidts 50-års fødselsdag den 27. august 2003 har tre medlemmer af det socialanalytiske selskab samlet ind og redigeret et omfattende festskrift med intet mindre end 31 bidrag. Selv om akademiske festskrifter oftest først falder ved de 60 år - hvis overhovedet -, har redaktørerne fornuftigvis skønnet, at hans enorme produktion burde fejres allerede nu.

Med socialanalytikernes vante smag for antropologiske catchwords overrækker redaktørerne i forordet bogen i form af en *gave*. Det er i sig selv en svær kategori at vurdere kvaliteten af, fordi ingen med sikkerhed kan vide, hvad fødselaren egentlig har ønsket sig, og hvad er egentlig en god gave at give til sådan en lejlighed? Uanset hvad Schmidt måtte have ønsket sig, rummer gavebordet mildest talt lidt af hvert. En række artikler må siges udelukkende at repræsentere bidragsydernes egen forskning uden nogen åbenbar relation til Schmidts

tænkning, mens der i et par andre fortælles ungdomshistorier og vises gamle billeder. Den resterende del af skriftet består præcis af det, titlen lover, nemlig *mellemværender*, hvor skribenterne har fået en måske længe ventet mulighed for at påpege Schmidts miskendelse af deres respektive helte.

Til eksempel hævder Hans Hauge, at Schmidt har misforstået sin Onkel Eiler alias K.E. Løgstrup, mens Steen Nepper Larsen i vanlig eksplosiv stil gør sig til talsmand for, at det er sproget, der er blevet overset. Kirsten Hyldgaard bringer Lacan tilbage på banen, og Niels Lehmann fører et tilsvarende forsvar for Luhmann og Rorty, mens Flemming T. Jensen barsler med en interessant samlæsning af henholdsvis socialanalytikkens og Durkheims idéer om dannelse. Blandt de mere interessante er desuden Adam Diderichsens genopfriskning af kannibalens placering i renæssancefilosofien her repræsenteret ved én af fødselarens egne helte, nemlig Michel de Montaigne. Endelig er der en række bidrag, der anvender Schmidts kategorier i empiriske analyser, hvoraf Søren Christensens karakteristik af socialhygiejnen i Singapore kan siges at være blandt de bedre.

Det er som sagt vanskeligt at afgøre, ud fra hvilke kriterier man skal bedømme gavegiversnes indsats ligesom det formentlig anses for upassende ved de fleste fødselsdagsselskaber at kommentere de gaver, andre har gi-

vet. Ikke desto mindre kan man iagttagelse, hvorledes gavegiverne forholder sig meget forskelligt til det at skulle kritisere en stor tænker, som Schmidt unægteligt er. Problemet er efter min mening, at for mange af bidragsyderne enten er for tæt på eller for langt væk fra Schmidt selv til, at det bliver mere end ligegyldigt selv for læsere i hjertet af målgruppen. Dem, der er for langt væk, rider som nævnt deres kæpheste, mens ikke mindst deltagerne fra den socialanalytiske fanklub er så tæt på, at de enten forfalder til memoirs fra den tilsyneladende glansperiode først i 1990'erne eller vedligeholder selskabets ukuelige evne til nysproglig selvsving.

Festskriftets klart bedste bidrag er faktisk dem, der behandler Schmidt på samme måde, som han selv behandler idéhistoriens koryfæer. Det er dem, der ikke lader sig skræmme af hans frygtindgydende produktion og tør betragte ham som jævnbyrdig diskussionspartner. Jens Erik Kristensen leverer nærmest det eneste bidrag, der fremdrager andre dele af forfatterskabet end socialanalytikken, nemlig tidligfirsernes 'projekt videnspolitik'. Efter en vis afpudsning af projektets arv og forhistorie, bliver videnspolitikken relanceret som en selvstændig forskningsdagsorden uden nødvendig reference til hele det socialanalytiske vokabular og dets vante indforståetheder.

Endelig afsluttes aftenens surprise-party med Lars Geer Hammershøjs – altså én af værternes – glimrende

kritiske diskussion af fødselarens 'hemmelige perspektiv'. Hammershøj sætter først mesteren respektfuldt på plads ved at give ham 'a taste of his own medicine', idet hans maniske trang til teoretisk og sproglig originalitet karakteriseres som et klart eksempel på tidens tendens til individualisering og selvdannelse. Dernæst fremføres tre generelle kritikpunkter, som samtidig er konstruktive i den forstand, at de ønsker at sende socialanalytikken på mere arbejde og ikke at afmontere den. Først hævdes det, og det med rette ifølge undertegnede, at Schmidt, muligvis på grund af en overflod af gode ideer, alt for sjældent får udfoldet de enkelte tanker til mere end skitser, ikke mindst i de seneste års patchworkudgivelser. Dernæst stiller Hammershøj spørgsmålstegn ved, hvor afklaret Schmidts samtidsdiagnose egentlig er i samspillet mellem ren teori og ren empiri, hvoraf den selvfølgelig hævdes ikke at være nogen af delene. Men er det et svar? Endelig kritiseres for det tredje, at den egensindige stil har tendens til at blokere for evnen til at tage andre tænkere seriøst. Hammershøj formulerer det meget schmidtisk på den måde, at der efter 1987 'ligesom går Kant i den' hvorefter Schmidt ikke længere finder værdige modstandere, men insisterer på at tænke socialanalytikken ud fra sig selv. Man kan selvfølgelig skære mange kritiske melodier over den skabelon, ligesom folk altid synes, at de gamle Dylan-plader nu også bare var bedre.

Men i hvert fald vil undertegnede gerne skrive sig på listen over dem, der ser frem til, at fødselaren næste gang finder en modstander, som han selv finder værdig og derfor tager seriøst. Det behøver slet ikke koste noget af ens originalitet, hvilket såvel Schmidts tidligere værker såvel som Hammershøjs artikel er fremragende eksempler på. Festskriftet slutter således ikke med en tidlig pensionering, men med en opfordring til fødselarens kommende udgivelser.

Lars Thorup Larsen

Seeberg – hus og hjem

Jonas Holst Sørensen: Æstetik, eksistensfilosofi og kulturanalyse i Peter Seebergs skønlitterære forfatterskab, Multivers, 2003, 304 sider, 320,- kr.

Peter Seebergs forfatterskab hører uomtvisteligt til blandt de eksklusive i dansk litteratur. Forfatterskabet er dels eksklusivt af den grund, at det er relativt beskedent af omfang, men det er tillige eksklusivt i en mere kvalificeret forstand. Seebergs tekster rummer nemlig en uhyre fint udviklet sans for sprogets nuancer, en sprogsbevidsthed der gør Seeberg i stand til med minimalistiske midler at fortælle sine historier, men som samtidig fordrer en hel del opmærksomhed af læseren. Man skal således give sig tid til at *lytte* til sproget i Seebergs fortællinger, hvis man vil have et ordentligt udbytte med sig. På sin skæve, underpillede og aldeles originale facon

formår Seeberg på én gang at berette om den moderne tilværelses eksistenser – tilpassede såvel som utilpassede – samtidig med at beretningerne om disse eksistenser reflekterer vilkårene for at skabe mening i tilværelsen i lyset af sammenbruddet i kulturens store fortællinger. Og det vil sige, at man ud over en veludviklet sans for nuancerigdommen i Seebergs sprog ideelt set også bør have et grundlæggende kendskab til den tradition, hvoraf disse fortællinger er rundet. Jonas Holst Sørensens *Æstetik, eksistensfilosofi og kulturanalyse i Peter Seebergs forfatterskab* yder værdifuld assistance, både i henseende til sproglig lydhørhed og til formidling af de temaer fra kristendommens, metafysikkens og oplysningsprojektets traditioner, der svinger med i Seebergs lavmælte fortællinger fra den hverdagsligt nære erfaringsverden.

Bogen udfolder disse temaer omkring 'huset' – 'oikos' – en lige dele hermeneutisk og græsk-antik inspireret tankefigur, en tankefigur der indfanger såvel individets selvforhold som den socialitet, der udfolder sig i og omkring huset. Ifølge denne figur består der en vital sammenhæng mellem individets selvforhold, den private husholdnings orden og bystatens/samfundets sociale indretning. Den gode orden – der er intimt forbundet med en etisk livsform – udtrykker sig ud fra denne figur i venskabet – 'oikeion' – og det knytter sig på sin side til huset i form af et 'tilhørsforhold'. Venskabet og den indre såvel som